

Dinár, tolár, euró

Szlovénia 2007. január elsején csatlakozik az euró-zónához

Bakács András

Tizennégy évvel, négy hónappal és egy nappal az után, hogy az Európai Közösségek elismerték Szlovénia függetlenségét, az Európai Bizottság jóváhagyta, hogy délnyugati szomszédunk – az új tagállamok közül elsőként – 2007. január elsején bevezesse az eurót. Míg Magyarország politikusai azon vitatkoznak, hogy mi legyen az euró bevetésének lehetséges dátuma, addig Szlovéniában már az uniós közös pénz bevezetésének operatív munkái folynak.

Az Európai Bizottság Ljubljana kérésére, a soron következő októberi jelentését jóval megelőzve, 2006. május 16-án tette közzé a Szlovéniára vonatkozó konvergenciajelentését. Ezzel lehetőséget teremtett arra, hogy a 2006. júniusi Európai Tanácsot követően az Európai Unió pénzügyminiszterei júliusban meghozhassák formális döntésüket Szlovénia 2007. január elsejei eurócsatlakozásáról.

Az euró bevezetéséhez Szlovéniának az Európai Közösségeket létrehozó szerződés 121. cikkének (1) bekezdésében foglalt kritériumoknak kellett megfelelnie. Az alábbiakban röviden bemutatjuk, hogyan teljesítette Szlovénia az ún. maastrichti konvergenciakritériumokat.

Szlovénia számára sokáig az infláció lecsorítása bizonyult a legnehezebben teljesít-

hető maastrichti feltételnek. 2006 januárjára azonban itt is sikerült átlépni a „kritikus küszöböt”. 2005 novemberében és decemberében a fogyasztói árak harmonizált indexének értéke Szlovéniában éppen 1,5 százalékponttal haladta meg a három legalacsonyabb inflációs rátával rendelkező tagország átlagadatát. 2006 márciusára viszont a szlovén infláció értéke már 0,3 százalékponttal a maastrichti küszöb alá került, és azóta is folyamatosan teljesül az inflációs kritérium.

Az államháztartás passzívuma 2005-ben „mindössze” a GDP 1,8 százalékát érte el, s ezzel könnyedén teljesült a GDP három százalékában maximált maastrichti előírás. Az államháztartás hiánya 2005-ben 0,5 százalékponttal volt alacsonyabb az előző évhez viszonyítva. A GDP-arányos államadósság 2005-ben 29,1 százalékon állt. Ez az érték 0,4 százalékpontos javulást mutat az előző évhez viszonyítva. Az „örökölt” államadóssággal nem sújtott Szlovénia így az eurózóna-csatlakozás bruttó államadósságra vonatkozó kritériumát is teljesíti, hiszen az EU által megengedett maximum 60 százalékos GDP-arányos szint felét sem éri el. Mindez azt mutatja, hogy Szlovénia nem csak jól teljesíti a két fiskális kritériumot,

de a csökkenő tendencia is éretté teszi az országot az eurózóna-tagságra.

Az állam pénzügyi helyzetének fenntarthatóságára vonatkozó kritériumok teljesítését illetően Magyarországon még meglehetősen sok a teendő. 2005-ben az államháztartás 6,1 százalékos GDP-arányos hiánya az Európai Unió valamennyi tagállama közül hazánkban volt a legnagyobb. Államadósságunk a GDP 58,4 százalékát érte el.

Az Európai Közösséget létrehozó szerződés előírásai értelmében egy tagállam akkor teljesíti a hosszú távú kamatokra vonatkozó kritériumot, ha a vizsgálatot megelőző egy éves időszakon keresztül az árstabilitást illetően legjobb eredményt felmutató legfeljebb három tagállam átlagos nominális hosszú távú kamata legfeljebb két százalékponttal meghaladó kamattal rendelkezik. Szlovéniában a hosszú lejáratú kamatok szintje már két évvel ezelőtt is megfelelt a maastrichti előírásoknak. 2006 márciusában a svéd, a finn és a lengyel hosszú távú kamatok átlaga plusz 2 százalékpont 5,9 százalékot tett ki. Ugyanebben a hónapban a szlovén hosszú távú kamatszint 3,8 százalékon állt.

Észtország, Litvánia és Szlovénia valutái, az észt korona, a litván lita és a szlovén tolar 2004. június 28-án csatlakoztak az euró előszobájának számító ERM II árfolyam-mechanizmushoz. Az Európai Bizottság május 16-i konvergenciajelentésének kiadásáig eltelt 22 hónap alatt a szlovén tolar az ERM II-be történt belépéskor meghatározott középárfolyamtól lefelé maximálisan 0,16, felfelé pedig maximum 0,1 százalékkal tért el. Megállapítható, hogy a szlovén tolar árfolyama az ERM II-es csatlakozás óta mindvégig stabil volt, s a tolar-euró-árfolyam könnyedén maradt a központi ár-

folyamhoz viszonyított +/-15 százalékos ingadozási sávon belül a vizsgált időszakban.

Míg Észtország – a meglódult infláció miatt – korábban jelezte, hogy elhalasztja az euró 2007-es bevezetését, addig Litvánia kitartott azon terve mellett, hogy Szlovéniával egy időben bevezeti az eurót. Vilnius Ljubljánához hasonlóan 2006 márciusában előrehozott konvergenciajelentést kért az Európai Bizottságtól. A szintén 2006. május 16-án kiadott jelentés azonban elutasította Litvánia 2007. január elsejei csatlakozását az eurózónához. Az Európai Bizottság azzal indokolta a negatív döntést, hogy Litvánia nem teljesítette az inflációra vonatkozó maastrichti kritériumot. 2006 márciusában a 12 havi litván infláció 2,7 százalékot tett ki, 0,1 százalékkal meghaladva a referenciaértéket. Ennél fontosabb ok lehetett azonban, hogy az infláció jelenlegi szintjét Brüsszel nem vélte tarthatónak.

Összességében, az egykori jugoszláv tagköztársaság az Európai Unióhoz 2004. május elsején csatlakozott országok közül elsőként vezetheti be az eurót. Gratulálunk Szlovénia!

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu weboldalról